

Politik Bilim

Ergun Türkcan'ın kitabı hakkında (5)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Geçen hafta son söylediğim şeydu: Görülmüş ki, sâdece temel araştırmaları desteklemekle maksat hâsıl olmuyor; bilimle birlikte teknoloji geliştirme ve yenilik faaliyetleri de desteklenmezse ekonomik büyüme ve toplumsal refâh sağlanamıyor. Ve bilim, teknoloji, yenilik meselelerinin, aralarındaki ilişkinin doğası gereği, sistemik bir bütünlük içinde, bir arada ele alınması gerekiyor. Peki, hâl bu iken, Türkcan '*yeniliklerin teşviki, bilim ve teknoloji politikalarından ziyade, iktisat politikalarına eklenilebilecek bir husustur*' demekle ve sonrasında bize ne anlatmak istiyor?

Türkcan'ın 'sonrasında' söylediği de şeydu: "*TÜBİTAK'ı sadece bu amaca [yeniliklerin teşvikine] tahsis etmek ve başarıyı bu şekilde ölçmek isteyen dar 'ekonomizm' görüşü her zaman dikkatle karşılanmalıdır. TÜBİTAK, adı üstünde 'Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu' olarak kuruldu; bir inovasyon sistemi kurma işi asli görevi değildir ve olamaz da.*"

Türkcan'ın söylemediği, onun için kendisini anlamakta güçlük çektiğim noktaysa şu: İleri sanayi ülkeleri ve yeni sanayileşen ülkelerin, bilim ve teknolojiye sağladıkları ekonomik / toplumsal faydayı artırmak için, **ulusal hedef** olarak önlerine koydukları 'bilimde, teknolojiye ve yenilik faaliyetlerinde yetkinleşme' meselesini tümleşik bir politika çerçevesinde ele almalarında ve bu bağlamda yenilik politikasını bilim ve teknoloji politikasından ayrı tutmamalarında, pazar ekonomilerinin kendi mantığı açısından bir yanlışlık var mı? Eğer yoksa; kendisini aynı ekonomi sistemi içinde tanımlayan Türkiye, 1990'larda benzer bir tutum izlemeye başlamışsa bu niçin yanlış olsun? Başkaları böyle yapmazken niçin sâdece Türkiye ya da bu tümleşik politika önerisini gündeme getiren TÜBİTAK, yenilik politikasını bilim ve teknoloji politikasından ziyâde iktisat politikasına eklenilecek bir husus olarak görmeliydi? Bu soruların yanıtını Türkcan kitabında veriyor da ben mi atladım?

Hele de Türkcan'ın, 'TÜBİTAK gibi bir kurumun [bir zamanlar] sâdece yeniliklerin teşvikine tahsis edildiği ve bir inovasyon sistemi kurma işinin [o dönemde] aslı görevi olduğu' yolundaki telmihini anlamak daha da güç. Kastedilen hangi yıllar? Türkcan kitabında 2005 öncesini ele aldığına ve kurumun 'yenilik' konusuyla 1990'lı yıllarda uğraşmaya başladığı ve "*ulusal yenilik sisteminin kurulmasının özellikle TÜBİTAK tarafından 1990'larda gündeme getirilmiş*" olduğu bilindiğine göre; kurum bu yanlış, demek, 1990'larda yapmış...

1990'lara gelindiğinde, Türkiye'nin bir bilim ve teknoloji politikası yoktu. O evrede, bir bilim ve teknoloji politikasının tasarlanması ve bu tasarının, BTYK'nın toplanması sağlanarak onayına sunulması, bu kurulun sekreteryalığını yürütmekle de yükümlü kılınmış bir kurum olan TÜBİTAK'ın zâten yapması gereken bir görev değil miydi? Bunu yaparken, dünyadaki genel eğilimi ve ülkesinin koşullarını dikkate alarak, Türkiye'nin sâdece bilim ve teknolojiye değil, yenilik faaliyetlerinde de yetkinleşmesini öngören tümleşik bir politika önerisinde bulunmuşsa ve bu çerçevede ulusal yenilik sisteminin kurulması gereğini gündeme getirmişse, bundan dolayı bu kurum hatâli görülebilir mi? Ya da sistemin kurulmasıyla ilgili olarak TÜBİTAK'ın da payına bazı görevler düşmüş ve kurum bu görevleri üstlenmişse bundan daha doğal ne olabilirdi? Buradan kalkarak, TÜBİTAK'ın sâdece 'yenilik' le uğraşıp bilim ve teknolojiye yetkinleşme meselesini bir kenara ittiği söylenebilir mi? Bu her şeyden önce önerilen bütünsel politikanın inkârı olmaz mıydı? Böylesi bir saçmalığa **o dönemde** TÜBİTAK'ın hangi başkanı izin verirdi?

Gelecek hafta, Sayın Türkcan'ın, "*Kitap içinde pek çok vurgu yapılmakla birlikte, burada [tam bitirirken] bir kez daha tekrarlamak istediğim husus, Türkiye'nin sadece kendisi için, bağımsız bir bilim ve teknoloji politikası yapmasının mümkün olmadığıdır.*" cümlesinde (Sayfa 684) ifâdesini bulan görüşü üzerinde duracağım.

CBT. 05 Haziran 2009